

411.15.2017

***SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
w Kołakach Kościelnych
ZA 2016 ROK***

*/art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2016 r.
poz. 930 z późn. zm./*

Spis treści

I	Organizacja działalności Ośrodka Pomocy Społecznej	3
	1. Podstawowe akty prawne	3
	2. Najważniejsze z realizowanych działań	4
II	Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej	6
	1. Struktura zatrudnienia	6
	2. Struktura wykształcenia oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych pracowników	6
	3. Wydatki związane z utrzymaniem ośrodka.....	7
III	Plan i wykonanie budżetu w 2015 roku	7
IV	Świadczenia z pomocy społecznej i ich realizacja.....	10
	1. Zasiłki i pomoc w naturze	11
	2. Domy Pomocy Społecznej	13
	3. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	14
	4. Praca socjalna	17
V	Pozostała działalność	21
	1. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	21
	2. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	21
	3. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny	22
VI	Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych	22
	1. Świadczenia rodzinne	22
	2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	24
	3. Świadczenia opiekuńcze	24
	4. Świadczenie rodzicielskie	26
VII	Realizacja zadań w ramach ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.....	28
VIII	Realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego	29
IX	Realizacja zadań w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny	30
X	Podsumowanie i potrzeby ośrodka	30
XI	Wykaz tabel	32

I ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Podstawowe akty prawne

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych określają ustawy, akty wykonawcze do ustaw oraz Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych stanowiący załącznik do Uchwały Nr V/21/15 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 1241, poz. 1903, poz. 3792, z 2016 r. poz. 1368) z późniejszymi zmianami.

- o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.),
  - o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.),
  - o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.),
  - o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.),
  - o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.),
  - o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 198, z późn. zm.),
  - o prawie zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.),
  - o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. 2016 r. poz. 887, z późn. zm.),
  - o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.),
  - o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
  - o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828),
  - o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.),
  - o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów z dnia 4 kwietnia 2014 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 162, z późn. zm.),
  - o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 785, z późn. zm.)
  - o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195, z późn. zm.)
- oraz innych ustaw i aktów wykonawczych.

Ponadto kierunki działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych określała przyjęta Uchwałą Nr XXIV/121/05 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 30 grudnia 2005 roku w Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016, co rocznie aktualizowana Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomani w Gminie Kołaki Kościelne. Określono w niej najważniejsze cele strategiczne, które mają zapewnić bezpieczeństwo socjalne mieszkańcom naszej gminy oraz opisano działania mające służyć poprawie warunków zaspokajania potrzeb poprzez wybrane kategorie osób i rodzin. Nadrzędnym celem strategii jest pomoc potrzebującym w rozwiązywaniu ich problemów oraz osiągnięciu samodzielności.

W ramach strategii zostały wyznaczone cele strategiczne:

1. Cele pośrednie:
  - 1) Rozwój gminnego systemu profilaktyki społecznej
  - 2) Profesjonalizacja działań Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Cele Operacyjne:
  - 1) Przeciwdziałanie bezrobociu
  - 2) Zapobieganie bezdomności
  - 3) Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym
  - 4) Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych
  - 5) Zapobieganie narkomanii.

2. Najważniejsze z realizowanych zadań

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn.zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

Prawo do świadczeń przysługuje:

1. Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **634 zł.** - tzw. „kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej”
2. Osobie w rodzinie, w której dochód na jedną osobę nie przekracza kwoty **514 zł** - tzw. „Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie”.

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej. Ostatnia weryfikacja kryteriów dochodowych nastąpiła z dniem 1 października 2015 roku – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1058).

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu (art.7 ustawy o pomocy społecznej):

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;

12. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,

13. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

14 . alkoholizmu lub narkomanii;

15. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

16. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc społeczna może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, a podstawą przyznania pomocy - niezależnie od formy - jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji. Pomoc społeczna może zostać udzielona z urzędu, jednak przeprowadzenie wywiadu środowiskowego zazwyczaj poprzedzone jest podaniem wnioskodawcy o pomoc, do podania zgodnie z art. 107 ust 5b ustawy o pomocy społecznej powinny zostać załączone dokumenty potwierdzające sytuację dochodową i osobistą rodziny.

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 1406) dokładnie określa min. sposób przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Podstawowym celem działania Ośrodka, jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstawania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż wymienione w ustawie ma prawo zwrócenia się do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy oraz sytuacji, w jakich pomoc może być udzielona, nie jest katalogiem zamkniętym. Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współudział w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Powinno zmusić to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów.

Poniżej przedstawiono najważniejsze z zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 roku:

- realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej, tj.: zasiłków okresowych, zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych, zasiłków stałych, pomocy w formie posiłków, pomocy rzeczowej,
- prowadzenie postępowań wobec osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej,
- praca socjalna,
- podejmowanie działań wobec rodzin doświadczających przemocy,
- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- udzielanie mieszkańcom informacji o przysługujących im uprawnieniach z zakresu pomocy społecznej,
- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,

- objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych asystenturą,
- przyznawanie ogólnokrajowej Karty Dużej Rodziny,
- kierowanie wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności do powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2016-2018 przyjętego Uchwałą Nr XIII/64/16 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 11 marca 2016 r.,
- opracowanie lokalnego programu pomocy społecznej „program Aktywności Lokalnej dla Gminy Kołaki Kościelne na lata 2017-2020” przyjętego Uchwałą Nr XVII/103/16 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 30 grudnia 2016 r.
- opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2017-2021 przyjętego Uchwałą Nr XVII/109/16 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 30 grudnia 2016 r.,
- sporządzanie sprawozdawczości.

Działania podejmowane przez OPS zostały uszczegółowione w dalszych rozdziałach.

II STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Struktura zatrudnienia

Szczegółową organizację i zasady funkcjonowania ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 2/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych, późniejszymi zmianami.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych wg stanu na dzień 31.12.2016 r. zatrudnionych było 7 osób, w tym: przeliczeniu na etaty - 6

- kierownik – 1 etat
- główny księgowy- $\frac{3}{4}$ etatu
- pracownicy socjalni – 2 etaty
- asystent rodziny – $\frac{1}{2}$ etatu
- starszy specjalista (ds. świadczeń rodzinnych i kancelaryjnych)– 1 etat,
- referent – (ds. świadczenia wychowawczego) – $\frac{3}{4}$ etatu

2. Struktura wykształcenia oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych pracowników

Wśród 6 osób zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej wszystkie posiadają wykształcenie wyższe, w tym: 4 osoby wyższe magisterskie, 2 osoby posiadają ukończone studia podyplomowe.

Rosnące potrzeby i oczekiwania społeczeństwa powodują poszerzenie zakresu działań, a wykwalifikowani pracownicy radzą sobie znacznie lepiej z nowymi zadaniami. Prawidłowy wybór szkoleń pozwala na systematyczny wzrost umiejętności i kwalifikacji pracowników. W 2016 roku pracownicy uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach, seminariach i konferencjach o zróżnicowanej tematyce:

- „Wywiad środowiskowy w świetle zmiany przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz zmianach związanych z Programem Rodzina 500 +”

- „Praca z trudnym klientem w pomocy społecznej”- 2 osoby
- „Symulacja pracy grup roboczych” – 2 osoby
- „Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej” – 2 osoby
- „Wybrane aspekty pracy socjalnej- kontrakt socjalny”
- „Praca z trudnym klientem w pomocy społecznej” – 2 osoby
- „Oprogramowanie Wywiad Plus- rozwiązanie teleinformatyczne dla wywiadu środowiskowego”
- „Ustawa o pomocy społecznej – nowelizacje- aktualne problemy”- 2 osoby
- „Metody pracy asystenta rodziny w ujęciu skupionym na rozwiązaniach”
- „Asystent rodziny- współczesna forma pomocy rodzinie”
- „Praca z rodziną i dla rodziny- w teorii i praktyce”
- „Doskonalenie warsztatu pracy asystenta rodziny”
- „Świadczenia Rodzinne 2016- nowelizacje”- 2 osoby
- „Oprogramowanie SR z zakresu komunikacji z Centralnym Systemem Informatycznym Zabezpieczenia Społecznego CSIZS”
- „Zmiany w świadczeniach rodzinnych. „Złotówka za złotówkę”, świadczenia opiekuńcze i rodzicielskie. Praktyczne porady, wskazówki i odpowiedzi dla Ośrodków Pomocy Społecznej”
- „Świadczenia rodzinne 2016 – aktualne problemy” - dwukrotnie
- „Centralizacja rozliczeń podatku VAT” – 3 osoby
- „obsługa oprogramowania do Świadczeń Wychowawczych – program 500 plus”
- „Świadczenie wychowawcze „500 plus”- 2 osoby
- „ Realizacja ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych”
- „Szkolenie ZUS 2016”
- „Program 500 PLUS – finanse, księgowość i sprawozdawczość programu”
- „Jednolity plik Kontrolny- Centralizacja VAT 2016”

3. Wydatki związane z utrzymaniem Ośrodka

Koszt utrzymania ośrodka pomocy społecznej w rozdziale 85219 wyniósł 267 987,14 zł. (w tym: 36 182,00 zł dotacja z budżetu państwa, 231 805,14 zł.- środki własne gminy), na co składało się między innymi: wynagrodzenie osobowe pracowników z pochodnymi, zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług zdrowotnych, zakup usług pozostałych, opłata z tytułu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej, podróże służbowe krajowe, ryczałty za używanie samochodów prywatnych w celach służbowych, różne opłaty i składki, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, podatek od nieruchomości, szkolenia pracowników).

III. PLAN I WYKONANIE BUDŻETU W 2015 r.

Plan wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych w 2016 r. – **2 797 498,29 zł.**

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 r. zamknęły się w łącznej kwocie – **2 754 934,38 zł.**

w tym:

- 1) na zadania zlecone (dotacja z budżetu państwa) - 2 235 059,57 zł.
- 2) na zadania własne - 519 874,81 zł.

w tym:

- a) środki własne gminy - 328 487,00 zł.
 b) dotacja z budżetu państwa - 191 387,81 zł.

Tabela nr 1. Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016 r.

Rozdział	Nazwa	Zadania własne PLAN	Zadania własne dotowanie PLAN	Zadania zlecone PLAN	Razem PLAN w zł	Wykonanie w zł	Wykonanie w %
85202	Domy Pomocy Społecznej	54 500,00	0,00	0,00	54 500,00	54 240,52	99,52
85205	Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie	1 500,00	0,00	0,00	1 500,00	465,92	31,06
85206	Wspieranie rodziny	6 600,00	11 400,00	0,00	18 000,00	16 058,58	89,21
85211	Świadczenie wychowawcze (500 PLUS)			1 475 203,00	1 475 203,00	1 475 037,61	99,99
85212	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	0,00	0,00	769 700,00	769 700,00	757 465,96	98,41
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	1 000,00	2 865,00	2 500,00	6 365,00	5 190,20	81,54
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	12 905,00	76 000,00	0,00	88 905,00	81 240,50	91,38
85216	Zasiłki stałe	1 000,00	33 350,00		34 350,00	31 493,95	91,69
85219	Ośrodki pomocy społecznej	240 275,00	36 182,00	0,00	276 457,00	267 987,14	96,94
85228	Usługi opiekuńcze	500,00	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00
85295	Pozostała działalność w tym:	15 095,00	56 785,00	138,29	72 018,29	65 754,00	99,98
	-Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania	15 095,00	56 785,00		71 880,00	65 687,00	91,38
	-Rządowy program dla rodzin wielodzietnych -Karta Dużej Rodziny			138,29	138,29	67,00	48,45
Ogółem		333 375,00	216 582,00	2 247 541,29	2 797 498,29	2 754 934,38	98,48

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych z podziałem na zadania

własne i zlecone

Tabela nr 2. Zadania własne w 2016 r.

Forma pomocy		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
Opłata za DPS		2	24	54 240,52
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie		*	*	465,92
Wspieranie rodziny		*	*	16 058,58
Składki na ubezpieczenia zdrowotne		7 Liczba osób, za które jest opłacana składka	66	2 701,20
Zasiłek okresowy		26	169	72 274,52 (pomniejszona o zwrot zasiłku okresowego, tj. 186,28 zł.)
w tym przyznane z powodu	- bezrobocia	14	80	29 122,31
	- długotrwałej choroby	5	28	22 835,33
	- niepełnosprawności	6	31	3 473,11 (pomniejszona o zwrot zasiłku okresowego, tj. 186,28 zł.)
	- możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0	0
	- innych	4	30	16 843,77
Zasiłki celowe i w naturze w tym:		18	56	8 965,98
w tym	- zasiłki celowe	18	44	6 520,00
	- specjalne zasiłki celowe	0	0	0,00
	- świadczenie rzeczowe	1	12	2 445,98
Zasiłki stałe		8	75	31 493,95 (pomniejszona o zwrot zasiłku stałego, tj. 105,77 zł.)
w tym dla:	- osoby samotnie gospodarującej	7	66	30 013,20
	- osoby pozostającej w rodzinie	1	9	1 480,75 (pomniejszona o zwrot zasiłku stałego, tj. 105,77 zł.)
Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej		*	*	267 987,14
Pozostała działalność:				65 687,00
- Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”		*		65 687,00
RAZEM				519 874,81

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

Tabela nr 3. Zadania zlecone w 2016 r.

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
Świadczenie wychowawcze (500 PLUS)	*	1 475 037,61
Świadczenia rodzinne + dodatki do świadczeń + koszty obsługi	*	757 465,96
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za:	*	2 489,00
- osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne,	23	2 223,00
- odsetki od ww. świadczenia		266,00
Rządowy program dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny	*	67,00
RAZEM		2 235 059,57

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

Realizacja planu finansowego przebiegała prawidłowo. Dotacje celowe z budżetu państwa oraz z budżetu gminy zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

IV. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Według danych Urzędu Gminy Kołaki Kościelne – Ewidencja Ludności na dzień 31.12.2016 r. gminę zamieszkiwało **2431** mieszkańców (zameldowania stałe i czasowe). W 2016 roku z pomocy ośrodka udzielanej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej skorzystało **76 rodzin tj. 248 osoby** (w tym: **29 rodzin, tj. 86 osób wyłącznie w formie pracy socjalnej**). Pod pojęciem rodziny należy rozumieć osoby samotnie gospodarujące lub osoby spokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące).

Ponadto pomocą ośrodka objęto **154** rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne i 196 rodzin o świadczenie wychowawcze- 500 PLUS.

W 2016 r. pracownicy OPS, głównie pracownicy socjalni wyjeżdżali w teren **ok. 363 razy** (dane z prowadzonego przez Ośrodek dziennika „wyjść służbowych”) w celu przeprowadzenia wywiadów środowiskowych, alimentacyjnych, monitoringu rodzin, spraw w Sądzie, załatwianie spraw służbowych (np.: zakup żywności, kontakty z placówkami oświatowymi, GKPiRPA, zbiórka produktów ze sklepów w ramach akcji „święteczna paczka”), itp.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku wydano

1) **730 decyzji administracyjnych** (m. in.: przyznające, zmieniające, odmowne), w tym:

a) pomoc społeczna – **321** (w tym: decyzji odmownych – 5, od których nie wniesiono odwołań). Ponadto od 2 decyzji zmieniających wniesiono odwołanie do SKO w Łomży, z czego 1 decyzja została utrzymana w mocy, druga zaś została uchylona w całości i przekazana do ponownego rozpatrzenia sprawy)

b) świadczenia rodzinne – **203**

w tym:

- 170 decyzji przyznających

- 32 decyzji zmieniających (w tym: 17 decyzji zmienionych z Urzędu)
- 1 decyzja odmawiająca

c) świadczenie wychowawcze – **206** decyzji

w tym:

- 189 decyzji przyznających,
- 2 decyzje (w których odmówiono świadczenia na pierwsze dziecko i przyznano świadczenie na drugie dziecko),
- 5 decyzji odmownych (w tym: od 3 decyzji wniesiono odwołanie do SKO w Łomży, z czego 2 decyzje zostały utrzymane w mocy i 1 decyzja uchylona w całości przez organ odwoławczy i decyzją SKO przyznano świadczenie)
- 8 decyzji zmieniających (w tym: od 1 decyzji wniesiono odwołanie do SKO w Łomży, ww. decyzja Ośrodka została utrzymana w mocy przez SKO)
- 2 decyzji uchylających

Nadmienia się, iż pracownicy Ośrodka w 2016 r. prowadzili m.in. rejestry, dzienniki i ewidencje: (np. rejestry: przesyłek wpływających - zarejestrowano 2 100 poz., przesyłek wychodzących – poz. 1 130, wyjść służbowych – 363 poz., wniosków o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej – 318, świadczeń rodzinnych (Zasiłki rodzinne, jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne) –poz. 176 poz., świadczeń wychowawczych „500 Plus” - poz. 198, wydanych legitymacji służbowych, rodzin objętych asystenturą, zarządzeń kierownika, Niebieskich Kart, posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, posiedzeń grupy roboczej zespołu interdyscyplinarnego, wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny ewidencja, publikacji i czasopism, pozaksięgowa ewidencja materiałów, ewidencja: pieczęci i pieczętek oraz ich wzory, delegacji służbowych, itp).

Ponadto w 2016 r. w pracownicy Ośrodka sporządzili ok. **220 sprawozdań** (miesięcznych kwartalnych, rocznych i jednorazowych), analiz środków finansowych (braki/nadwyżki), zapotrzebowań na środki, itp.

1. Zasiłki i pomoc w naturze

ZASIŁEK STAŁY

Zasiłek stały jest świadczeniem udzielanym osobom pełnoletnim, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy (nieposiadającym uprawnień emerytalno – rentowych) i spełniającym kryterium dochodowe. Zasiłek stały stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, jego wysokość stanowi bowiem różnicę między owym kryterium, a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub dochodem na osobę w rodzinie.

Świadczenie w 2016 r. finansowane zostało z budżetu państwa. Na realizację zasiłków stałych wydatkowano kwotę **31 493,95 zł** (ww. kwota została pomniejszona o zwrot nienależnie pobranego zasiłku stałego zwróconego w 2016 r. – 105,77 zł. (dotacja z budżetu państwa).

Liczba osób pobierających zasiłek stały – **8** (w tym: **7 osób samotnie gospodarujących i 1 osoba w rodzinie**).

Łączna liczba świadczeń –75

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Składka płacona jest za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego nie podlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu. W 2016 r. składka opłacana była za **7 osób** (opłacono **66 składek**), na sfinansowanie składek ubezpieczenia zdrowotnego wydatkowano kwotę **2 701,20 zł.** (dotacja z budżetu państwa)

ZASIŁEK OKRESOWY

Wysokość zasiłku okresowego jest ściśle uregulowana przepisami ustawy o pomocy społecznej, stanowi różnicę między przyjętym kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem, uprawniającym do świadczeń z pomocy społecznej, przy czym ustalona minimalna gwarantowana wysokość tego świadczenia w roku 2016 wynosiła:

- dla osób samotnych – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, tj. 634 zł, a faktycznie posiadanym dochodem;
- dla rodziny – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym rodziny, tj. 514 zł na osobę w rodzinie, a faktycznie posiadanym dochodem.

Dodatkowo, aby ww. pomoc mogła być przyznana oprócz ubóstwa w rodzinie musi wystąpić przynajmniej jedna z przesłanek określona w art. 38 ust. 1 ustawy (długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie itp.).

Liczba rodzin, którym decyzją w 2016 r. przyznano świadczenie – **26**, liczba osób w tych rodzinach – 97. Liczba wypłaconych świadczeń – **169**

Wydatki poniesione na zasiłki okresowe- w 2016 r. – **72 274,52 zł.** (ww. kwota została pomniejszona o zwrot nienależnie pobranego zasiłku okresowego zwróconego w 2016 r. – 186,28) zł. (dotacja z budżetu państwa).

ZASIŁEK CELOWY – jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 - 41 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Świadczenie ma charakter jednorazowy i jest wypłacane ze środków własnych gminy. Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona jest głównie na leczenie, zakup leków, opału, podręczników szkolnych, żywności, odzieży, opłat za energię elektryczną, itp. Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Zgodnie z art. 40 ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Zasiłek ten może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku 2016 udzielono takiej formy wsparcia 1 rodzinie.

Zgodnie z art. 41 ustawy o pomocy społecznej osobie lub rodzinie, przekraczającym kryteria dochodowe, w szczególnych okolicznościach może być przyznany specjalny zasiłek celowy nie podlegający zwrotowi. Jego wysokość nie może jednak przekraczać odpowiednio kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłek ten jest również wypłacany ze środków własnych gminy. W 2016 roku nie było udzielone ww. świadczenie z uwagi na brak takiej potrzeby.

W 2016 r. na realizację zadania w postaci zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych wydatkowano łącznie – **8 965,98 zł.**, w tym: zasiłki celowe – **5 020,00 zł.**, specjalne zasiłki celowe – **0,00 zł.**, **zasiłki**

celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 1 500,00 zł., pomoc rzeczowa – 2 445,98 zł.

Liczba rodzin, którym decyzją w 2016 r. przyznano świadczenie w formie zasiłku celowego – 18 (w tym: 1 rodzina zasiłek celowy na pokrycie kosztów powstałych w wyniku zdarzenia losowego). Liczba wypłaconych świadczeń – 44 (w tym: 1 świadczenie w formie zasiłku celowego na pokrycie kosztów powstałych w wyniku zdarzenia losowego).

Ponadto przyznano 1 rodzinie pomoc w formie rzeczowej – 12 świadczeń.

2. Domy Pomocy Społecznej

➤ Kierowanie i odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Do skorzystania z prawa pobytu w domu pomocy społecznej konieczne jest zaistnienie przesłanek określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej: konieczność całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności; brak możliwości samodzielnego funkcjonowania przez osobę w codziennym życiu; brak możliwości zapewnienia tej osobie przez gminę niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka;
- 2) małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) przed wstępnymi (rodzice, dziadkowie);
- 3) gmina, której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi- zgodnie z umowa zawartą w trybie art. 103 ust 2:
  - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (634 zł.*300%=1 902 zł.), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium (tj. niższa od kwoty 1 902 zł.),
  - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (514 zł.*300%=1 542zł.), z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (tj. niższa od kwoty 1 542 zł.);
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

Odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej ciąży na gminie tylko wówczas, gdy on sam i osoby mu bliskie nie wnoszą takiej opłaty. Wśród 2 osób przebywających w DPS jedna jest osobą

samotną, nie posiadającą wstępnych (rodziców, dziadków), ani zstępnych (dzieci, wnuków), czyli osób zobowiązanych do alimentacji. Natomiast druga osoba posiada dzieci, jednak ich dochody (poniżej 300% ww. kryteriów) uniemożliwiają alimentację. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego utrzymania. W domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym średni miesięczny koszt utrzymania ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku. Miesięczny koszt utrzymania w 2016 r. w domu pomocy społecznej w którym przebywali mieszkańcy naszej gminy wynosił w miesiącu styczniu i lutym – **3 017 zł.** i od miesiąca marca do grudnia – **2 950 zł.** Jeśli dochody pensjonariusza są zbyt niskie i nie wystarczają na comiesięczne opłaty, gmina musi wziąć na siebie to zobowiązanie w części lub w całości.

Na dzień 31.12.2016 r. w Domu Pomocy Społecznej w Mocieszach przebywało 2 mieszkańców skierowanych przez gminę. Wydatki na DPS w 2016 r. wyniosły **54 240,52 zł** (środki własne gminy).

Gmina kieruje do DPS osoby, które wymagają całodobowej opieki, którym usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania nie są wystarczającą formą pomocy.

Ponadto w 2016 r. tutejszy OPS zwrócił się do Sądu Rejonowego w Zambrowie z wnioskiem o wydanie orzeczenia o konieczności umieszczenia bez zgody w DPS jednego z mieszkańców naszej gminy. Sąd wydał Postanowienie o skierowaniu ww. osoby do DPS, wobec powyższego OPS wydał decyzję o skierowaniu ww. osoby do domu pomocy społecznej. W chwili obecnej ww. osoba została umieszczona na liście oczekujących na pobyt w DPS.

3. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W 2016 r. realizacja programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” odbywała się w oparciu o:

- 1) Uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (Monitor Polski z 2015 r. poz. 821);
- 2) Uchwałę Nr XXIV/126/14 Rady Gminy w Kołakach Kościelnych z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (Dz. Urz. Woj. Podl. z dnia 24 stycznia 2014 r., poz. 315);
- 3) uchwałę Nr XXIV/127/14 Rady Gminy w Kołakach Kościelnych z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania :Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (Dz. U. Woj. Podl. z dnia 24 stycznia 2014 r., poz. 316);
- 4) Uchwałę Nr XXV/132/14 Rady Gminy w Kołakach kościelnych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (Dz. U. Woj. Podl. z dnia 5 maja 2014 r., poz. 1789).

W ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowane są działania dotyczące w szczególności zapewnienia wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane

w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium , o którym mowa w art. 8 ww. ustawy, w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W ramach ww. Programu w 2016 roku pomocą objęto:

- w formie zasiłku celowego na zakup żywności - 39 rodzin (w tym: 132 osoby w tych rodzinach), liczba świadczeń 139
- w formie świadczenia rzeczowego - 1 osoba
- w formie posiłku – 60 osób,
- w oparciu o Uchwałę Nr XXV/132/14 Rady Gminy w Kołakach Kościelnych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (tj. na podstawie listy dyrektora szkoły, bez przeprowadzania wywiadu środowiskowego) – 16 osób.

W ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2016 r. dożywiano dzieci z terenu Gminy Kołaki Kościelne w 6 Placówkach Oświatowych (Zespole Szkół w Kołakach Kościelnych, Szkole Podstawowej w Szczodrach, Specjalnym Ośrodku Szkolno -Wychowawczym w Długoborzu, Zespole Szkół Ogólnokształcących w Zambrowie – Bursa Szkolna, Katolickiej Bursie Szkolnej dla Młodzieży Męskiej w Łomży oraz Bursie Szkolnej Nr 3 w Łomży). Posiłki wydawane były w ww. placówkach na podstawie list osób sporządzanych na bieżąco przez tutejszy Ośrodek, zgodnie z wydanymi decyzjami. W 2016 r. z pomocy w formie dożywiania korzystały dzieci, z rodzin, w których kryterium dochodowe nie przekroczyło 150% kryterium dochodowego dla rodziny. Ustalenie pomocy poprzedzał wywiad środowiskowy, w wyniku którego ustalono dochód zgodnie z kryterium dochodowym wynikającym z ustawy, a także potwierdzoną przyczynę udzielenia pomocy w tej formie.

Ponadto zgodnie z uchwałę Nr XXV/132/14 Rady Gminy w Kołakach Kościelnych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 Dyrektorzy z ww. szkół cyklicznie: na początku roku kalendarzowego informowani są listownie przez ośrodek o możliwości wskazania uczniów, którzy z różnych przyczyn nie są objęci dożywianiem, a wymagają takiej formy pomocy (liczba dzieci wskazanych przez dyrektorów nie może przekroczyć 20% liczby uczniów dożywianych w szkołach na terenie gminy Kołaki Kościelne. Dyrektorzy szkół informują ośrodek o przyznaniu dziecku dożywiania z ww. programu poprzez przedstawienie odpowiedniej listy. Tą formą pomocy w 2016 r. objęto 16 uczniów, w szczególności z powodu: śmierci jednego z rodziców, długotrwałej choroby, problemów rodzinnych, itp.

W okresie wolnym od nauki, tj. ferii, wakacji, itp. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych również realizuje program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Realizacja polega na przyznawaniu

zasiłków celowych na zakup produktów żywnościowych, ponieważ w tym okresie nie pracuje stołówka szkolna, a poza tym rodzice nie wyrażają chęci dożywiania dzieci w stołówce w dniach wolnych od zajęć. Pomocą w formie zasiłków celowych na zakup żywności w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objęto również osoby dorosłe. W ramach ww. programu w 2016 r. jednej rodzinie udzielano pomocy w formie produktów żywnościowych.

W ramach ww. Programu wydano w stołówkach szkolnych 8 954 posiłków (w tym: „z listy dyrektora szkoły” – 856), koszt – 36 027,80. (w tym: „z listy dyrektora szkoły” 3 222,80 zł.), średni koszt jednego posiłku to około 4,05 zł. Ponadto 39 rodzinom (liczba świadczeń - 139) przyznano świadczenie pieniężne na zakup żywności (ogólny koszt tych świadczeń - 27 145,49 zł) oraz jednej rodzinie świadczenie rzeczowe (produkty żywnościowe) na ogólną kwotę 2 513,71 zł.

Wydatki w 2016 r. na realizację powyższego Programu (zakup posiłków, zasiłki celowe na zakup żywności, świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych) wyniosły ogółem **65 687,00 zł.** (z czego **51 887,00 zł.** to dotacja z budżetu państwa, a pozostała część, tj. **13 800,00 zł** to środki własne gminy).

Tabela nr 4. Środki finansowe wykorzystane na realizację Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2016 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób którym decyz. przyzn. świadcz.	Liczba świadczeń/ posiłków	Plan na 2016 rok w zł	Kwota świadczeń w zł	Wskaźnik realizacji w %
Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” RAZEM:	.....	8 954 posiłków	71 880,00	65 687,00	91,38
w tym:					
- posiłki – dzieci oraz osoby dorosłe	....	8 098	X	32 805,00	X
- świadcz. pieniężne na zakup żywności	39	139	X	27 145,49	X
- posiłki wydane na podstawie „listy dyrektora szkoły”	x	856		3 222,80	
- świadczenie rzeczowe	1	*	X	2 513,71	X

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

Tabela nr 5. Uczniowie korzystający z Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w okresie od dnia 01.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. i 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. (w dni nauki szkolnej) – na podstawie decyzji OPS

Lp.	Szkoła / miejscowość /	Liczba dzieci	Koszt posiłków w zł
1.	Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych	45	21 888,00
2.	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Zambrowie/ Bursa Szkolna	4	3 717,00
3.	Szkoła Podstawowa w Szczodrach	8	4 844,00
4.	Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Długoborzu	1	910,00
5.	Katolicka Bursa Szkolna dla Młodzieży Męskiej	1	420,00
6.	Bursa Szkolna Nr 3 w Łomży	1	1 026,00
OGÓŁEM:		60	32 805,00

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

Tabela nr 6. Uczniowie korzystający z Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w okresie od dnia 01.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. i od 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. (w dni nauki szkolnej)- na podstawie listy dyrektorów szkół

Lp.	Szkoła / miejscowość /	Liczba dzieci	Koszt posiłków w zł
1.	Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych	15	2 872,80
2.	Szkoła Podstawowa w Szczodruchach	1	350,00
OGÓŁEM:		16	3 222,80

Źródło: Dane OPS w Kołakach Kościelnych

4. Praca socjalna

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczyła niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc finansową, a także bardzo często osób, które nie korzystały ze świadczeń finansowych z tut. ośrodka. Pracownicy ośrodka często musieli być mediatorami w sporach rodzinnych. Obejmowali swoją działalnością również rodziny, w których sytuacja finansowa była dobra, jednak konflikty rodzinne, przemoc psychiczna bądź fizyczna, nałogi itp. miały negatywny wpływ na dobro małoletnich dzieci lub innych członków rodziny.

Praca socjalna jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownik socjalny wpływa na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych jak i codziennych, osobistych problemów. Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem.

Niejednokrotnie pracownik OPS musiał zaoferować pomoc w skompletowaniu dokumentów w celu: skierowania osób na komisję d/s orzekania o stopniu niepełnosprawności, uzyskania: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, świadczeń rodzinnych, ustalenia prawa do emerytury lub renty.

Na terenie gminy w 2016 r. pracę socjalną wykonywał w okresie od 01.01.2016 r. do 31.03.2016 r. jeden pracownik socjalny, natomiast od 01.04.2016 r. do 31.12.2016 r. – dwóch pracowników socjalnych. W okresie od kwietnia do grudnia 2016 r. teren gminy został podzielony na dwa rejony opiekuńcze. Pracownicy wyjeżdżali w teren samochodami prywatnymi, zwrot kosztów następował w drodze ryczałtu. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. pracownicy socjalni udzielili **71 rodzinom (tj. 228 osoby w rodzinie) pomocy w formie pracy socjalnej, w tym: wyłącznie w pracy socjalnej – 29 rodzin, liczba osób w tych rodzinach 86.**

Ponadto w ramach realizacji wymienionych zadań Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2016 roku współpracował z wieloma jednostkami i instytucjami.

Praca socjalna w 2016 r. świadczona była w następującej formie:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia przed skutkami silnych mrozów:
  - a) zaopatrywanie podopiecznych w opał oraz żywność;
  - b) OPS zwrócił się z pisemną prośbą do KP Policji w Zambrowie, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Zambrowie, Indywidualnej Praktyki Lekarskiej Jan Wądołowski oraz Placówek Oświatowych z terenu Gminy Kołaki Kościelne o zwrócenie szczególnej uwagi w okresie zimowym na osoby pozbawione

- schronienia, pożywienia i odzieży oraz zapewnienie niezbędnego wsparcia w tym zakresie i ewentualne powiadomienie tutejszego ośrodka,
- 2) pomoc podopiecznym w wypełnianiu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności (7 wniosków),
  - 3) objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży w szkole,
  - 4) pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, działania mediacyjne,
  - 5) motywowanie osób zagrożonych alkoholizmem do podjęcia leczenia,
  - 6) monitoring rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty,
  - 7) działania interwencyjne w sytuacji osób czy rodzin zagrożonych, potrzebujących pomocy,
  - 8) udzielanie osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
  - 9) zorganizowano akcję pt. „ŚWIĄTECZNA PACZKA” (w trzech sklepach w miejscowości Kołaki Kościelne zostały umieszczone pojemniki, do których mieszkańcy mogli przekazywać produkty). Zebrane produkty przekazano 10 rodzinom,
  - 10) tutejszy ośrodek otrzymał:
    - a) odzież, zabawki, plecak i artykuły szkolne od dwóch rodzin z gminy Kołaki Kościelne, które następnie przekazał trzem potrzebującym rodzinom;
    - b) artykuły szkolne od nowożeńców zebrane podczas uroczystości ślubnej, które następnie przekazał 10 rodzinom z terenu gminy Kołaki Kościelne,
  - 11) motywowanie do udziału w zajęciach korekcyjno edukacyjnych osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc (5 osób), w przypadku jednej osoby wniosek za jej zgoda został przesłany do PCPR w Zambrowie,
  - 12) na stronie internetowej Urzędu Gminy Kołaki Kościelne www.kolaki.pl w zakładce jednostki organizacyjnej – Ośrodek Pomocy Społecznej, aktualności zamieszczono informację dotyczącą: (powyższe informacje również były wywieszane na tablicy ogłoszeń Ośrodka oraz przekazywana osobiście mieszkańcom)
    - a) wycieczki zimowej i letniej w 2016 w celu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej dla dzieci rolników ubezpieczonych w KRUS organizowaną przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych w Warszawie;
    - b) wycieczki letniej organizowanego dla dzieci młodzieży w wieku od 10 lat do 16 roku życia, których co najmniej jedno z rodziców jest ubezpieczone w KRUS organizowany przez Związek Młodzieży Wiejskiej;
    - c) skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, rzeczowej i wolontarystycznej.
    - d) funkcjonowania systemu darmowej pomocy prawnej;
    - e) udzielania porad ofiarom przestępstw w związku z Dniem Ofiar Przestępstw oraz związanym z tym dniem Tygodniem Ofiar Przestępstw w lokalu Prokuratury Rejonowej;
    - f) wykazu instytucji wspierających ofiary przestępstw i ich rodziny na terenie powiatu zambrowskiego /karta pomocy/;
    - g) wykazu instytucji wspierających osoby i rodziny z problemami, w tym osoby doznające przemocy i stosujące przemoc;

- h) realizacji programu „Rodzina 500 plus”;
  - i) spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
  - j) wypoczynku letniego organizowanego dla dzieci młodzieży urodzonych w latach 2001-2009, których co najmniej jedno z rodziców jest ubezpieczone w KRUS Turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników ubezpieczonych w KRUS;
  - k) zasad bezpiecznego spędzania czasu w letnie upały;
  - l) wnioskowania o dofinansowanie ze środków PFRON do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych przez kombatantów posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (informację wywieszono również na tablicy ogłoszeń OPS);
  - m) projektów realizowanych przez PSPiA KLANZA Oddział Białostocki, współfinansowanych ze środków The VELUX Foundations w ramach programu „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, na rzecz mieszkańców województwa podlaskiego;
  - n) przeciwdziałania negatywnym skutkom zbliżającej się zimy 2016/2017;
- 13) skierowano 5 wniosków do Sądu Rodzinnego w Zambrowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny (w tym: 3 wnioski dotyczyły jednej rodziny),
  - 14) skierowano 1 wniosek do Sądu Rejonowego w Zambrowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o umieszczenie mieszkańca gminy Kołaki Kościelne w Domu Pomocy Społecznej bez jego zgody,
  - 15) współpraca ze Stowarzyszeniem Ruch Rozwoju Regionalnego RURORE w Kołakach Kościelnych (wydanie 39 skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – FEAD),
  - 16) skierowano 4 wnioski do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołakach Kościelnych dotyczące o wszczęcie postępowania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i skierowania na leczenie odwykowe (w tym: 3 wnioski dotyczyły rodzin, w których istniało podejrzenie, że jest stosowana przemoc w rodzinie),
  - 17) pracownicy socjalni sprawdzali sytuację panującą w rodzinach m. in. w następujących przypadkach.: pozostawianie małoletnich dzieci bez opieki osób dorosłych, nadużywanie alkoholu, sprawowania opieki nad osobą starszą, niepełnosprawną, nie korzystania z posiłków w szkole pomimo ich przyznania przez OPS, umieszczenia przez nieletnie uczennice zdjęcia w internecie wizerunku małoletniej koleżanki bez jej zgody, sprawdzenie prawidłowego wykorzystania świadczenia wychowawczego 500 PLUS,
  - 18) kontakty ze służbą zdrowia (umówienie wizyty, pobytu w szpitalu dla mieszkańca gminy Kołaki Kościelne),
  - 19) pracownicy tutejszego ośrodka pomogli w przeprowadzce jednej z rodzin do nowego miejsca zamieszkania (pomoc w doborze sprzętu AGD, odnowienia ścian, itp.),
  - 20) pracownicy OPS zwrócili się do Komendanta Gminnego Straży Pożarnej z prośbą sprawdzenie zamontowanych w 8 rodzinach czujek dymu w ramach programu „czujki czadu”
  - 21) zorganizowano wyjazd dzieci wraz z opiekunami z terenu gminy Kołaki Kościelne na powiatowy piknik rodzinny do Zambrowa, organizowany pod patronatem Starosty Powiatu Zambrowskiego. W spotkaniu uczestniczyło 8 osób dorosłych (opiekunów) i 22 dzieci,
  - 22) opracowano i upowszechniano ulotki:

- a) Wykaz instytucji wspierających ofiary przestępstw i ich rodziny na terenie powiatu zambrowskiego /karta pomocy/- (20 sztuk);
- b) Wykaz instytucji wspierających osoby i rodziny z problemami, w tym: osoby doznające przemocy i stosujące przemoc - /20 sztuk/;
- c) dodrukowano opracowane w 2015 r. ulotki dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Powiedz przemocy –NIE!” w formie zakładki szkolnej – (30 sztuk)

23) na tablicy ogłoszeń Ośrodka wywieszono między innymi:

- informację dotyczącą możliwości uzyskania wsparcia przez osoby, które w okresie zimy pozbawione są schronienia, posiłku i ubrania;
- wykaz schronisk, noclegowni i ośrodków wsparcia doraźnego dla osób bezdomnych, funkcjonujących na terenie województwa podlaskiego, zawierający między innymi adres placówki, telefon kontaktowy, proponowane formy pomocy;
- oferty pracy z Powiatowego Urzędu Pracy (cyklicznie, co tydzień);
- adresy i numery telefonów instytucji wspierających ofiary przemocy;
- wizerunki osób zaginionych (na podstawie otrzymanych informacji Fundacji ITAKA”;
- informacje o możliwości złożenia wniosku o przyznanie Karty Dużej Rodziny;
- turnusu rehabilitacyjnego dla dzieci rolników ubezpieczonych w KRUS;
- informację o możliwości uczestnictwa dorosłych osób niepełnosprawnych w zajęciach aktywizujących

w Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Zambrowie,

Ponadto W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego Zespół Szkół w Kołakach Kościelnych, Szkoła Podstawowa w Szczodrach oraz Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował konkurs plastyczny: - „ŹRÓDŁO RODZINNEJ MOCY- to ŚWIĘTA BEZ PRZEMOCY”- przeznaczony dla uczniów gimnazjum i szkół podstawowych z terenu Gminy Kołaki Kościelne. Celem konkursu było zwiększenie świadomości wśród dzieci w zakresie wiedzy o przemocy w rodzinie, obejmujące wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić oraz promowanie właściwych relacji w rodzinie. Konkurs zorganizowany został w ramach działań profilaktycznych ograniczenia przemocy w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych współpracuje z różnymi instytucjami, które wspomagają działalność ośrodka tj.:

- współpraca z policją, prowadzenie wspólnych interwencji,
- współpraca ze szpitalem w Łomży i Białymstoku (umawianie wizyt, pobytów i przewozu mieszkańca gminy do szpitala),
- współpraca ze szkołami, z wychowawcami oraz dyrektorami szkół, w zakresie realizacji obowiązku szkolnego oraz realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- współpraca z podmiotami wchodzącymi w skład zespołu interdyscyplinarnego,
- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – kierownik i pracownik socjalny jest członkiem komisji,

- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie – otrzymujemy raz w tygodniu wykaz ofert pracy, oraz szkoleń osób bezrobotnych, które następnie udostępniane są osobom poszukującym zatrudnienia,
- Pracownicy socjalni przeprowadzają z osobami rozmowy motywujące do aktywnego poszukiwania pracy,
- Kuratorami sądowymi i zawodowymi – wymiana informacji niezbędnych do udzielenia właściwej i adekwatnej do potrzeb pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, ich rodzinom oraz innym osobom i rodzinom pozostającym pod kuratelą sądową,
- współpraca z PCPR w Zambrowie – w zakresie funkcjonowania ZI, poradnictwa psychologa,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną w Zambrowie,
- współpraca z Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym w Długoborzu.

Pracownik socjalny w 2016 roku z jedną osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej, która jednocześnie nie pracowała i była w wieku aktywności zawodowej zawarł kontrakt socjalny, który dotyczył uporządkowania mieszkania (wymycie ścian, okien, podłóg, sprzętu gospodarstwa domowego, itp.

V. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

1. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 z późn. zm.) do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przez okres 90 dni), w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Wójt Gminy Kołaki Kościelne na podstawie art. 54 ww. ustawy w 2016 r. wydał **2 decyzje** (dla 2 osób) w sprawie potwierdzenia prawa do wyżej wymienionych świadczeń. Postępowanie w ww. sprawie prowadził Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Głównym aktem prawnym regulującym kwestię w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasad postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasad postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wraz z wejściem w życie – dnia 1 sierpnia 2010 r. – nowelizacji tejże ustawy pojawiły się nowe obowiązki i wytyczne dla tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania te mają odbywać się głównie w ramach interdyscyplinarnej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Kołaki Kościelne.

Uchwałą Nr VI/33/11 Rady Gminy Kołaki Kościelne z dnia 2 września 2011 roku został uchwalony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne na lata 2011 – 2016.

Zadania zrealizowane w 2016 r. w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały szczegółowo opisane w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołaki Kościelne.

Wydatki na realizację ww. zadania przedstawiały się następująco:

- nagrody dla uczniów, którzy wzięli udział w konkursie pt.: „Źródło rodzinnej mocy – to Święta bez przemocy”
465,92 zł.

Łączne wydatki w ww. rozdziale wyniosły – 465,92zł (środki własne gminy).

3. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny

Wspieranie rodziny

W ramach realizacji zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych zatrudniony był asystent rodziny na umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy w wymiarze ½ czasu pracy.

Praca asystenta koncentrowała się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których znajdowały się małe dzieci. Głównym celem asystentury było podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Należy nadmienić, że rodzinie może zostać przydzielony asystent, tylko za jej zgodą. W tym kontekście asystenturę należy rozumieć jako formę wsparcia, a nie przymusu.

W 2016 r. asystent rodziny pracował z 4 rodzinami, na które składało się: 27 osób, w tym: 8 osób dorosłych (rodziców) i 17 dzieci (z czego 2 dzieci ukończyły w trakcie roku 2016 r. 18 rok życia. We wszystkich rodzinach występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności: brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, konflikty pomiędzy małżonkami, duży dystans uczuciowy w stosunku do dzieci, niepełnosprawność.

Zadania zrealizowane w 2016 r. w zakresie wspierania rodziny w gminie Kołaki Kościelne zostały szczegółowo opisane w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kołaki Kościelne.

Wydatki na realizację zadania wyniosły 16 058,58 zł., czego 11 400,00 zł. stanowiły środki pochodzące z dotacji (OPS składał wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016), pozostałe zaś 4 658,58 zł. to środki własne gminy.

Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze

W 2016 r. w Placówce Opiekuńczo –Wychowawczej w Zambrowie nie przebywały dzieci z terenu gminy Kołaki Kościelne.

VI. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

1. Świadczenia rodzinne

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

Świadczenia rodzinne obejmują:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowania dziecka, wychowania dziecka

w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd do szkoły lub zamieszkanie w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły),

- jednorazowa zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, nie pozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. lub 764,00 zł. w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje, do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatki do zasiłku przysługują, gdy przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego.

Tabela nr 7. Kwoty świadczeń rodzinnego w 2016

ZASIŁEK RODZINNY		Wysokość świadczeń	
		od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r.	od 01.11.2016 r. do 31.12.2016 r.
Okres obowiązywania	na dziecko do ukończenia 5 roku życia	89 zł	95 zł.
	na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	118 zł	124 zł.
	na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	129 zł	135 zł.

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238)

Tabela nr 8. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń

DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO			
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	Kwota dodatku		Okres pobierania
	od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r.	od 01.11.2016 r. do 31.12.2016 r.	
urodzenia dziecka	1 000 zł	1 000 zł	jednorazowo
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania urlopu wychowawczego	400 zł	400 zł	miesięcznie
samotnego wychowywania dziecka	185 zł na dziecko, nie więcej jednak niż 370 zł. na wszystkie dzieci	193 zł na dziecko, nie więcej jednak niż 386 zł. na wszystkie dzieci	miesięcznie

DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO c.d			
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	90 zł	95 zł	miesięcznie, na trzecie i następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	80 zł	90 zł	miesięcznie, na dziecko do 5 roku życia
	100 zł	110 zł	miesięcznie, na dziecko od 5 roku życia do 24 lat
Rozpoczęcie roku szkolnego	100 zł	100 zł	jednorazowo
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	105 zł (zamieszkiwanie)	113 zł	pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień- czerwiec)
	63 zł (dojazdy)	69 zł	
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	1 000 zł.	1 000 zł	jednorazowo
Zasiłek pielęgnacyjny	153 zł	153 zł	miesięcznie
Specjalny zasiłek opiekuńczy	520 zł	520 zł	miesięcznie
Świadczenie pielęgnacyjne	1 300 zł	1 300 zł	miesięcznie
Świadczenie rodzicielskie	1 000 zł	1 000 zł	miesięcznie

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238)

2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – przysługuje matce lub ojcu dziecka; opiekunowi prawnemu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka (oznacza to osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 1 922,00 zł. Kryterium dochodowe obowiązuje od 1 stycznia 2013 r., do nadal.

3. Świadczenia opiekuńcze, w tym:

- **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia; osobie, która ukończyła 75 lat. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi **153,00 zł** miesięcznie.

- **świadczenie pielęgnacyjne** z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną

możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Od 1 stycznia 2013 roku do 30 kwietnia 2014 r. świadczenie przysługiwało w wysokości 620,00 zł miesięcznie, od 1 maja do 31 grudnia 2014 roku przysługiwało w wysokości 800,00 zł miesięcznie.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 świadczenie przysługiwało w wysokości 1 200,00 zł.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 świadczenie przysługuje w kwocie 1 300,00 zł., natomiast w 2017 r. w kwocie 1406,00 zł.

Świadczenie pielęgnacyjne będzie podlegało corocznej waloryzacji od 1 stycznia. Waloryzacja będzie polegała na zwiększeniu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego na dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzona waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzona waloryzacja. Pierwsza waloryzacja świadczenia pielęgnacyjnego zostanie przeprowadzona od 1 stycznia 2017 roku. Ww. świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Składka płacona jest za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne za sprawowanie opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osoba legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2016 r. składka zdrowotna została opłacona za jedną osobę, która pobierała świadczenie pielęgnacyjne na niepełnosprawne dziecko i została wyłączona z ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego w KRUS w okresie od 01.05.2014 r. do 13.03.2016 r.

W związku z powyższym tutejszy OPS opłacił składki zdrowotne za ww. okres wraz z odsetkami. Łączna kwota wydatków wyniosła 2 489,00 zł. (w tym: odsetki 266,00 zł.). Środki w całości pochodziły z dotacji budżetu państwa.

▪ **Specjalny zasiłek opiekuńczy** (wprowadzony od 1 stycznia 2013 r.)- przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje,

jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego **764,00 zł (od 01.11.2015 r.)**. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości **520,00 zł** miesięcznie.

W 2016 r. specjalny zasiłek opiekuńczy nie był wypłacany w tutejszym OPS ponieważ nikt nie złożył wniosku o przyznanie ww. świadczenia.

4. Świadczenie rodzicielskie

W dniu 1 stycznia 2016 r. weszły nowe przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wprowadzające nowy rodzaj wsparcia – Świadczenie rodzicielskie. Oznacza to, że w dotychczasowym stanie prawnym prawo do świadczeń związanych z szeroko rozumianym rodzicielstwem przysługiwało, co do zasady, jedynie tym rodzicom, którzy pracowali i byli ubezpieczeni z tytułu choroby i macierzyństwa. Nowelizacja ustawy umożliwiła skorzystanie ze świadczeń pieniężnych wszystkim rodzicom, którzy takiej możliwości dotychczas nie mieli, a więc: bezrobotnym, wykonującym prace na umowach o dzieło, studentów, a także rolnikom.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce albo ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10 roku życia; rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10 roku życia; osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10 roku życia.

Z zastrzeżenia ustawowego wynika, że w przypadku ojca dziecka świadczenie zostanie przyznane tylko wówczas gdy:

- a) nastąpi skrócenie okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- b) śmierci matki dziecka;
- c) porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie jest świadczeniem okresowym i przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje od dnia porodu lub też objęcia dziecka opieką, przy czym nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko siódmego roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie dziesiątego roku życia lub też przysposobienia dziecka, przy czym nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko siódmego roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie dziesiątego roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w kwocie 1 000,00 zł. miesięcznie, przy czym kwotę świadczenia za niepełny miesiąc (co ma także związek z ustaleniem okresu uprawnienia w tygodniach) ustala się dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a następnie otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje, z zaokrągleniem do dziesięciu groszy w górę.

Osobie uprawnionej do świadczenia rodzicielskiego przysługuje:

- 1) w tym samym czasie jedno świadczenie rodzicielskie bez względu na liczbę wychowywanych dzieci;
- 2) jedno świadczenie rodzicielskie w związku z wychowywaniem tego samego dziecka.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli:

- 1) co najmniej jeden z rodziców dziecka, opiekun faktyczny dziecka lub rodzina zastępcza, otrzymują zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego;
- 2) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej – w przypadku matki, ojca albo osoby, która przysposobiła dziecko;
- 3) jeden z rodziców dziecka, opiekun faktyczny dziecka lub rodzina zastępcza, nie sprawują lub zaprzestali sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, w tym w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej, które uniemożliwiają sprawowanie tej opieki;
- 4) w związku z wychowywaniem tego samego dziecka lub w związku z opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 5) matce lub ojcu przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W 2016 r. zostało przyznane ww. świadczenie **4 osobom**, w tym: jednej osobie przyznano świadczenie rodzicielskie w 2017 r. z wyrównaniem od października 2016 r.).

W okresie do stycznia do grudnia 2016 roku wypłacono następujące świadczenia:

- 1) Zasiłki rodzinne – **3 026 świadczeń, na ogólną kwotę 339 630,02 zł**
- Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:
- urodzenia dziecka – **10 świadczeń, na ogólną kwotę 10 000,00 zł.**

- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – **44 świadczeń, na ogólną kwotę 17 306,70 zł.**
  - samotnego wychowywania dziecka – **12 świadczenia, na ogólną kwotę 1 084,88 zł.**
  - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka – **85 świadczeń, na ogólną kwotę 8 280,00 zł.**
  - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – **228 świadczeń, na ogólną kwotę 17 666,32 zł.**
  - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania z tytułu dojazdu – **496 świadczeń, na ogólną kwotę 31 189,42 zł.**
  - zamieszkiwania w internacie i stacji – **26 świadczeń, na ogólną kwotę 2 762,00 zł.**
  - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – **680 świadczeń, na ogólną kwotę 61 730,28 zł.**
- 2) Świadczenia opiekuńcze:
- zasiłek pielęgnacyjny – **483 świadczenia, na ogólną kwotę 73 899,00 zł.**
  - świadczenie pielęgnacyjne – **96 świadczeń, na ogólną kwotę 124 516,20 zł.**
- 3) Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – **14 świadczeń, na kwotę – 14 000,00 zł.**
- 4) Świadczenie rodzicielskie - **12 świadczeń, na kwotę – 11 015,10 zł.**

Ogółem wypłata zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego wyniosła **713.079,92 zł**

Ponadto opłacano składkę na ubezpieczenie emerytalno rentowe na ogólną kwotę **21 965,50 zł. (w tym 20.011,50 – ZUS i 1 954,00 – KRUS).**

łącznie na realizację powyższego zadania w rozdziale 85502– świadczenia rodzinne wydatkowano **735.045,42 zł** + koszty obsługi **21.799,54 zł** = **756.844,96 zł** + odsetki które zastały zapłacone w kwocie 621,00 zł. od wyrównanej składki społecznej (za okres od 2014-05-01 do 2016-03-31) = **757.465,96 zł.**

VII. REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH USTAWY O USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW

W dniu 15 maja 2014 roku weszła w życie ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r. poz. 567). Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku, w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

W świetle przepisów ustanowionych na mocy ww. ustawy zasiłek dla opiekuna przysługiwał osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r.

W gminie Kołaki Kościelne osoby, które utraciły świadczenie pielęgnacyjne z dniem 1 lipca 2013 r. nie złożyły wniosków o zasiłek dla opiekuna (wszystkie z ww. rodzin posiadały gospodarstwa rolne, a jednym z wymogów było złożenie oświadczenia pod odpowiedzialnością karną o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego), wobec tego ta forma świadczeń nie jest realizowana przez tutejszy ośrodek.

VIII. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO

1. Świadczenie wychowawcze

Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.) ustawodawca wprowadził od 1 kwietnia 2016 r. nowy rodzaj wsparcia - świadczenie wychowawcze (500 PLUS). Ww. ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje osobom (obywatelom polskim i cudzoziemcom), jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym: z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- ☒ matce,
- ☒ ojcu,
- ☒ opiekunowi faktycznemu dziecka,
- ☒ opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł. miesięcznie na dziecko w rodzinie, do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia. W przypadku urodzenia dziecka, ukończenia przez dziecko 18. roku życia lub w przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł. Osobom, które nie starają się o świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko świadczenie przysługuje niezależnie od dochodów w rodzinie. W takim przypadku nie ma potrzeby przedkładania dokumentów dotyczących sytuacji dochodowej.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;
- 3) pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;
- 4) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W okresie od 01 kwietnia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wypłacono **2901 świadczeń**

wychowawczych. Wydatki na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Program 500+) w 2016 r. wyniosły **1 475 037,61 zł**, z czego: **1 446 115,30 zł**. - wypłata świadczeń, zaś **28 922,31 zł**. - koszty obsługi.

Świadczeniem wychowawczym objęto **190 rodzin** z terenu gminy Kołaki Kościelne, z **czego 155 rodzinom przysługiwało świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (tz. rodziny, u których pod uwagę brany był dochód rodziny) i 35 rodzin, którym przyznano świadczenie na drugie i kolejne dziecko (tz. rodziny „bez dochodu”**.

Liczba dzieci objętych w 2016 r. ww. programem – **346**.

Całość wydatków finansowana została ze środków budżetu państwa.

IX. REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU DLA RODZIN WIELODZIETNYCH- KARTA DUŻEJ RODZINY

Rządowy program dla rodzin wielodzietnych- „Karta Dużej Rodziny” realizowany jest od 16 czerwca 2015 r.

Do realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Wójt Gminy upoważnił Kierownika OPS w Kołakach Kościelnych.

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski program zniżek dla rodzin z minimum trójką dzieci. Ma służyć ułatwieniu rodzinom wielodzietnym do dostępu do instytucji kultury, aktywnego wypoczynku oraz obniżenia codziennych kosztów funkcjonowania.

Karta jest przyznawana bezpłatnie. Wydanie duplikatu Karty podlega opłacie w wysokości 9,21 zł zł. – 2016 r. Wpływy z opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Koszt realizacji programu przez gminę jest dofinansowany ze środków budżetu państwa. Koszt dotacji na realizację programu przez gminę wynosi 13,40 zł. za jedną rodzinę wielodzietną. W przypadku gdy po wydaniu Kart członkom rodziny wielodzietnej nastąpiła zmiana w liczbie członków rodziny wielodzietnej skutkująca koniecznością wydania kolejnej Karty, koszt dotacji na realizację programu przez gminę wynosi 2,68 zł za wydanie Karty.

W 2016 r. złożono **5 wniosków** o wydanie **25** Kart Dużej Rodziny (w tym: 10 kart dla rodziców/opiekunów i 15 dla dzieci).

Za realizację ww. zadania Ośrodek otrzymał **48,45 zł**. (5*13,40 zł.)

X. PODSUMOWANIE I POTRZEBY OŚRODKA

W niniejszym sprawozdaniu starałam się przedstawić zadania, jakie OPS zrealizował w 2016 roku. Zakres działań pracowników OPS stosowanych wobec osób i rodzin korzystających z pomocy jest bardzo rozległy. Wymaga wszechstronnej wiedzy, umiejętności, niezbędnych narzędzi do odpowiedniego pokierowania sprawami ludzi, wspierania ich, a nie wyręczania. Działania te mają być skuteczne i efektywne, mają służyć wzmocnieniu rodziny, aktywizować i usamodzielniać. Nasza praca skupia się na tych celach. Często są to czynności, których nie można przedstawić w tabelkach i wykresach: wyjazdy w teren, różnego rodzaju interwencje, mediacje w sporach rodzinnych, pomoc w dotarciu do różnego rodzaju specjalistów, lekarzy bądź szpitala, pomoc starszym osobom w „załatwianiu” przeróżnego rodzaju spraw, z którymi same nie są w stanie sobie poradzić. Działania te nie mają żadnego odzwierciedlenia „na papierze”, a pochłaniają ogromną ilość czasu i energii. Ponadto nieustające nowelizacje ustawy o pomocy społecznej oraz ustaw i rozporządzeń

wykonawczych, kładą coraz większy nacisk na prawidłowo prowadzoną pracę socjalną oraz powodują stałe rozszerzenie zadań realizowanych przez pracowników pomocy społecznej.

Głównym celem pomocy społecznej jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

W związku z powyższym jako Kierownik Ośrodka chciałabym:

W ramach pracy socjalnej pracowników OPS (asystenta rodziny i pracownika socjalnego) zwiększyć motywację osób wykluczonych społecznie w poszukiwaniu zatrudnienia.

1. W dalszym ciągu realizować Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie i Ochrony Ofiar w Gminie Kołaki Kościelne w celu poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

2. Kontynuować zatrudnienie Asystenta rodziny jako osoby pomocnej w celu prawidłowego funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych, co wpływa na pozostawienie dzieci w rodzinach biologicznych, a jednocześnie oszczędności dla Gminy z tytułu opłat związanych z pobytem dzieci w Placówkach Opiekuńczych bądź rodzinach zastępczych. Nadmieniam, iż w myśl ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 01 stycznia 2015 r. zatrudnienie Asystenta jest zadaniem obligatoryjnym gminy.

Rola asystenta rodziny polega m.in. na:

- opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi.

3. Dostosować kadrę pracowników socjalnych do obowiązujących przepisów prawnych (obecnie w OPS zatrudniony jest jeden pracownik socjalny – w pełnym wymiarze czasu pracy). Nadmieniam, iż pomocą społeczną w 2016 r. objęto **76 rodzin**, tj. **248 osób** (w tym: **29 rodzin**, tj. **86 osób** wyłącznie w formie pracy socjalnej). Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia 2016 r. – **2431** (dane UG Kołaki Kościelne). Zgodnie z ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (DZ. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 440 wprowadzono zmianę art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. Zgodnie z nią od 01 stycznia 2015 r. „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”. Jednocześnie do art. 110 ustawy o pomocy społecznej dodano ust. 12, zgodnie z którym „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”, zatem nie są zachowane standardy zatrudnienia pracowników socjalnych.

W tym zakresie ten wskaźnik nie jest spełniony i przedstawiony stan zatrudnienia nie jest wystarczający. Zgodnie z ww. przepisami w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołakach Kościelnych powinno być zatrudnionych 3 pracowników socjalnych.

Działania pracowników pomocy społecznej to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, które w praktyce często są nie adekwatne do oceny sytuacji osoby potrzebującej pomocy lecz zależne od możliwości finansowych Ośrodka. To także praca socjalna oraz działania zmierzające do wykorzystania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia. Mimo naszych chęci i starań pomoc z naszej strony niestety nie zawsze wygląda tak, jak byśmy sobie tego życzyli, często wynika to z braku chęci współpracy z drugiej strony, wrodzonej bezradności choroby bądź zaburzeń psychicznych. Zdarzają się również przypadki, w których nasza działalność ograniczona jest przepisami prawnymi i mimo tego, że w danym przypadku uważamy, iż np. pomoc finansowa byłaby konieczna, nie możemy jej udzielić, bo w danym przypadku ustawa mówi inaczej. Zdarza się również, że nie mamy żadnych informacji na temat danej osoby lub rodziny zamieszkującej na terenie gminy i wymagającej wsparcia. Jesteśmy tylko ludźmi i dlatego nie zawsze docieramy do środowisk, gdzie potrzebna jest pomoc, dlatego apelujemy: **jeżeli znacie Państwo rodziny, bądź osoby, którym potrzebna jest pomoc z tutaj ośrodka pomocy społecznej (w szczególności, starsze, samotne bądź niepełnosprawne) prosimy o sygnał z Państwa strony.** My jeżeli tylko będziemy w stanie coś zrobić i dana osoba wyrazi chęć współpracy z nami, z pewnością tej pomocy udzielimy.

Dziękuję jednocześnie Państwu za dotychczasową współpracę.

Sprawozdanie opracowano zgodnie z wymogiem art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.), który mówi, że kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”.

XI. WYKAZ TABEL

WYKAZ TABEL	
Tabela nr 1.	Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016r.(w zł)
Tabela nr 2.	Zadania własne w 2016 r.
Tabela nr 3.	Zadania zlecone w 2016 r
Tabela nr 4.	Środki finansowe wykorzystane na realizację Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2016 r.
Tabela nr 5.	Uczniowie korzystający z Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w okresie od dnia 01.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. I od dnia 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r.
Tabela nr 6.	Uczniowie korzystający z Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w okresie od dnia 01.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. I od dnia 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r.- NA PODSTAWIE LISTY DYREKTORÓW SZKÓŁ
Tabela nr 7.	Kwoty świadczeń rodzinnych.
Tabela nr 8.	Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń.